

חנוכה - גילוי צדקת ישראל

"מאי חנוכה?... שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה" (שבת כא:).
השמן באסוך השמן ע"י אלישע, ביתו של רבי חנינא בן דוסא "מי שאמר לשמן וידלק - יאמר לחומץ וידלק... היה דולק והולך עד שנטלו ממנו אור להבדלה" (תענית כ"ה).

"וי"ל הצדיק, אשר כל הנהגותיו ומעשיו הם מחוץ לדרך הטבע - מתנהגים עמו בשמים בניסים ונפלאות מחוץ לדרך הטבע... אותו דבר בחנוכה. אם לא היה כל ישראל ראויים לנס לא היתה המנורה דולקת, יען שהמנורה של הציבור היתה, ולהעלות את כל ישראל למדרגה זו - זהו נס גדול" (חידושי-הרי"ם)

ביטול מתתיהו לכלל נחשבו ישראל כטהורים

"כי מצד מעשיהם לא היו ראויים לנס... כי זהו רבותא שאף שלא היו טהורים וראויים לנס, מכל-מקום מצד ביטול מתתיהו ובניו לכלל ישראל נכללו גם כלל ישראל בכלל הטהורים... וזהו הנס הגדול", (ישמח-ישראל אלכסנדר חנוכה לה)

לימד סנוגריא

עיקר הנס בחנוכה, שלמרות שבאותו הדור היה הרבה מתיוונים... עם כל זה ע"י שנתעורר אז הלימוד זכות של יהודה, שלימד סנוגריא גם על רשעי ישראל, דהכי ימלאו היוונים הרשעים את מקומם של אפילו הפחות שבפחותים שבישראל, וכי הם יודו וישבחו להקב"ה, - חס עליהם המקום וגברה יד בית חשמונאי על היוונים ונצחום (ד"ת צאנו א' תע יט)
בימי היוונים היו בני ישראל רחוקים מאוד מתשובה, עד שגם מלאך מיכאל ישתתק, אבל השי"ת המליץ בעדם שאין להם שכל ודעת תורה, וגם כשעושים מצוה אינם מבינים מאומה, - לכן התנהג עמם הקב"ה כמו שמחנכים ילד קטן שאינו בר השגה, שמבטיחים לו כל טוב בשביל שילמד (ד"ת צאנו א' תסט יא)

שבים בעד הדור כולו

"...והצדיקים שבדור יכולים להמשיך שפע של חסד גדול כזה, עד כדי למחוק לגמרי את כל עונות הדור ולהפכם לזכיות ממש, גם בלא תשובה גלויה מצד הדור, כ"א ע"י התשובה השכלית של הצדיקים לבדם, שהם שבים בעד הדור כולו, ובמחשבתם הם מחברים אליהם את כל הנשמות כולן של הדור, עד שהן מתחברות עמהן, ונעשו כולן שלמות ומזוככות" (שמונה קבצים א תרסט)

בשפל המדרגה

"בזה חנוכה היו כל ישראל בשפל המדרגה שאין כמוהו" "כמו שהיה אז בעת ההוא שהיה נראה לעין שנפסק הקדושה. כי היינו אז בתכלית שפל המצב בעסק התורה והמצוות" (אמרי אמת איגר מקץ 61. 62:)

"שישראל אז לא היו ראויים לנסים האלה, שרבים אז לא עמדו בנסיון ונתנו ידם ליונים... ומימ ריחם ה' בזכות מועטים שמסרו נפשם על קדושת ה'..." (שמי"ש חנוכה תרע"ט ליל ו')

"...שלעין כל נדמה היה כי הנה זה הגיע סוף וקץ לדת ישראל" (ד"ת צאנו א רמט ה')

אז גבר הקטרוג על כך שרבים מעדת ישראל נמשכו אחר חכמת יון והיו לכת המתיונים, כי עמדה מלכות יון הרשעה על עם ישראל בהתגברות הטומאה של חכמות חיצוניות ובטומאת הכפירה של כחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה (ד"ת צאנו א' תסט ט)

בימי החשמונאים היו בני ישראל במצב שפל עד למאד, וכפי המתואר במגילת אנטיוכוס כאשר רובא דרובא מכלל בני ישראל התיינונו וסטו מדרך יראי ה' (בצילא ויגש תשעד ה)

הנס הגדול - הושיעם בלי תשובה

"בגלות אנטיוכוס... הם לא שבו, ועמדו במרדם... וא"כ אין זה מגדר להושיע לישראל, רק ה' חס על עמו והושיעם אפילו בלי תשובה כלל, וזהו הנס שהוא כנגד חוק אלוקים, ... וזה בגדר נס גדול נפלא שיעשה ה' דבר בלתי תשובה" (יערות-דבש דרוש ת, ז אדר תקלה)

מרדכי הצדיק גרם שבנ"י מצד הארת שכלם ישימו אל לבם לשוב אל ה' מצד התעררותם מעצמם.. בפורים היה הנס ע"י תפלת ישראל וע"י תעניתם והיה התעררות תשובה דלמטה, לכן שייך לומר "הרב את ריבנו" ... מצדנו, אבל גבי חנוכה לא מצינו שום התעררות תשובה כלל, רק הקב"ה בעצמו היה המעורר לטובה לכך נאמר "רבת" (אהבת חיים עה"מ 66-76)

צדיקים לעולם

"רבי יוסי פתח: ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ... זכאין אינון ישראל מכל שאר עמין, דקודשא בריך הוא קרא לון צדיקים..." (זוה"ק לך לך צ"ב) כנסת ישראל תמיד חביב לפניו יתב"ש (זוה"ק)

להודיע חיבתם

"דעיקר הנס לא נעשה אלא להודיע להם חיבת המקום עליהם, ... לכן נעשה להם ג"כ נס זה בעניין הנרות שהיא עדות לישראל שהשכינה שורה בהם" (פני יהושע שבת כא:)

"בחנוכה הראה הקב"ה חיבה יתרה לישראל" (קדושת לוי חנוכה)

"...אף שהיה להם שמן טמא דהותרה בציבור, ולא היו זקוקים לנס - בכל זאת הראה הקב"ה אהבתו להם שמתנהג עימם למעלה מן הטבע" (יעקידת יצחק" לאדמו"ר מאלכסנדר, כ"ו)

"בזה הנס נתגלה אהבתם, שהקב"ה רוצה בהם ושוכן עמם" (ישמח-ישראל אלכסנדר חנוכה)

"עיקר הנס... להראות לכל באי העולם גדול חביבות בני"י לפני השי"ת" (עקבי אבירים, ס"ד)

עשה ה' יתברך שיהיה הנס בכחאי גונא להראות אהבתו ית"ש לבנ"י (אהבת חיים עה"מ לרב סגל דייטש נד:)

חפץ הקב"ה להראות לעין כל, חיבתם של ישראל, ועשה להם נס... להודיע חיבתו ית"ש לישראל עם קרובו (בצילא ויחי תשעד לג)

בנר חנוכה נתגלתה חיבתם של ישראל לפני אביהם שבשמים... שרצה הקב"ה להראות חיבתו לישראל להדליק בנר טהור (מאורות החנוכה סוכטשוב סט עט) וכל ישראל משיבים לו במהדרין מן המהדרין. למה הוצרכו לנס, הלא היו יכולים להדליק שמן טמא? כדי להראות חיבתו נעשה להם נס שימצאו שמן טהור (עין שו"ת חכם צבי סי' פו, פנ"י שבת כ"א) (מובא בד"ת צאנו א' תקל"ז ח')

